

Napospas smrti:

Zostup z Everestu

Beck Weathers

so Stephenom G. Michaudom

Napospas smrti:

Zostup z Everestu

Beck Weathers

so Stephenom G. Michaudom

Beck Weathers so Stephenom G. Michaudom
Napospas smrti: Zostup z Everestu

Preložené z anglického originálu Left for Dead, My Journey Home from Everest

©Copyright 2000 by Beck Weathers with Stephen G. Michaud
Originally published by Villard/Random House as Left for Dead:
My Journey Home from Everest

All rights reserved including the rights of reproduction
in whole or in part in any form.

Prvé vydanie.

Všetky práva vyhradené na reprodukciu celku alebo časti v akejkolvek forme.
Slovak edition © Citadella, 2017

Translation © Igor Tyšš
Redakčné spracovanie: Adora Lingua s.r.o.
Redigovala: Tamara Archlebová
Jazyková redakcia: Dáša Zvončeková
Obálka a grafická úprava: Citadella
Vydalo vydavateľstvo Citadella v roku 2017.

ISBN 978-80-8182-094-6

Napospas smrti:

Zostup z Everestu

Beck Weathers

so Stephenom G. Michaudom

Venovanie

Venované Peach, Beckovi ml. a Meg, vďaka ktorým som mal silu vstať a zvíťaziť nad smrťou.

Madanovi K. C., ktorý nám ukázal, čo dokáže odvážne srdce. Davidovi Breashearsovi, Edovi Viestursovi, Robertovi Schauerovi, Peteovi Athansovi a Toddovi Burlesonovi zato, že ma udržali na lane, keď som to najviac potreboval.

A napokon, kniha je venovaná aj pamiatke Andyho Harrisa, Douga Hansena, Roba Halla, Yasuko Namba, Scotta Fischera, Šerpu Ngawanga Topcheho, Ťen Žu-Nana a Brucea Herroda – úprimnú sústrasť ich rodinám.

Pod'akovanie

Keď som sa vrátil z Everestu, mnohí ľudia mi vraveli, že by bolo super, keby sme s Peach napísali knihu, v ktorej by sme konfrontovali svoj pohľad na to, čo sme prežili. Prvé mesiace po tragédii bolo však na taký projekt priskoro. Fyzická a psychická bolesť boli skrátka priveľké a nebolo rozumné čeliť im vo forme takej totálnej katarzie. Museli sme sa so všetkým vyrovať postupne. Okrem toho som krátko po tragédii ani len netušil, ako sa môj príbeh skončí.

Ako plynul čas, mal som čoraz menej chuť pustiť sa do písania vlastnej knihy. Zdalo sa mi, že knihy Johna Krakauera *Into Thin Air* (čes. Peklo blízko nebe) a Davida Breashearsa *High Exposure* (Obrovská zima) povedali o celej udalosti naozaj dosť.

Keď som sa však konečne dal dokopy a aspoň trochu sa mi podarilo urovnať svoj život aj rozpory s manželkou, opäť som sa vrátil k plánom na vlastnú knihu.

Uvedomujem som si, že môj pohľad na tých niekoľko tragických dní na Evereste ľudí zaujíma. Oveľa väčší dopad na môj ďalší život však malo všetko, čo sa stalo, keď som sa vrátil z Everestu a pokúšal som sa prebudovať vlastný život. Príbeh po Evereste mal rozhodujúci vplyv na môj život, preto som sa rozhodol o ňom písať aj v tejto knihe.

Neexistuje jednoznačný návod, ako úspešne prežiť náročné obdobie v živote, ale človeka snáď trochu upokojí vedomie, že stále existuje nádej. Aj zoči-voči nepriazni osudu sa stávajú dobré veci.

Nedokážem dosť dobre vyjadriť svoju vďaku všetkým tým, ktorí mi pomohli vo chvíľach, keď trpelo moje telo aj duša. Na začiatok by som sa rád poďakoval mojej drahej rodine. Peach, Beckovi ml. a Meg ďakujem za ich lásku a ochotu stáť pri mne. Umožnili mi zmeniť sa. Ďakujem aj svojim rodičom, ktorí ma stále milovali. Vychovali svojich troch synov, ako najlepšie vedeli. Ďakujem aj svojim bratom, staršiemu Kitoovi a najmä mladšiemu Danovi, ktorý kvôli mne rýchlo prekonal obrovské diaľky vo chvíľach, keď som najviac potreboval jeho pomoc.

Ďakujem aj skutočným hrdinom môjho príbehu: David Breashears, Robert Schauer, Ed Viesturs, Pete Athans a Todd Burleson za mňa riskovali svoje životy. Zvlášť sa chcem ešte raz poďakovať plukovníkovi Madanovi K. C., ktorého smelosť ma dodnes udivuje.

Vďaka patrí aj mojim sprievodcom na Mount Evereste. Rob Hall, Mike Groom a Andy Harris sú príkladom profesionálneho správania, cti a obetavosti, ktoré sú príznačné pre horských vodcov po celom svete.

Ďakujem aj svojim parťákam z expedície. Boli to Doug Hansen, Yasuko Namba, Stuart Hutchinson, Frank Fischbeck, Lou Kasischke, John Taske a Jon Krakauer. Ich priateľstvo pre mňa veľa znamená.

Ďakujem aj Šerpom, ktorých pracovitosť a odvaha dovoľujú ľuďom chodiť po Himalájach. Špeciálne spomeniem aspoň týchto pár: Ang

Tshering, Ang Dorje, Lhakpa Chhiri, Kami, Tenzing, Arita, Ngawang Norbu, Chuldum, Chhongba, Pemba a Tendi.

Našej expedícii tiež pomáhala Helen Wiltonová, ktorá nás nútila umývať si ruky a starala sa o naše zdravie aj s doktorkou v základnom tábore Mount Everestu Caroline Mackenzieovou.

Ďakujem aj senátorom Kay Bailey Hutchinsonovej a Tomovi Daschleovi a tiež veľvyslankyni Sandre Vofelsangovej, Davidovi Schenstedovi a jeho spolupracovníčke Inu K. C.

Ďakujem aj lekárom, sestram a terapeutom, ktorí sa o mňa neúnavne a oddane starali a dali ma do poriadku, najmä Dr. Gregovi Anigianovi, Dr. Mikeovi Doylovi, Dr. Joeovi Sampleovi, Dr. Jamesovi Brodskemu a Dr. Alanovi Farrow-Gillespieovi. Vďaka patrí aj doktorom, ktorí mi poskytli lekársku pomoc už na Evereste – Dr. Kenovi Kamlerovi a Dr. Henrikovi Hansenovi.

Ďakujem aj svojim spolupracovníkom a partnerom z nášho patologického centra, Dr. Johnovi Esberovi, Dr. Charlesovi Cramerovi a Dr. Wayneovi Taylorovi za to, že mi dali možnosť vrátiť sa a opäť s nimi pracovať a aj za to, že mňa a moju rodinu podporovali v čase, keď som ešte nemohol pracovať.

Ďakujem aj blízkym priateľom našej rodiny, ktorí boli s nami počas najtemnejších dní, a ďakujem aj našim verným rodinným poradcom na čokoľvek na svete. Ďakujem Jimovi a Marianne Kerchersidovcom, Terryemu a Pat Whiteovcom a Johnovi a Sally Esberovcom.

Som veľmi vďačný aj Danovi Lewisovi a jeho spolupracovníkom, ako aj Deene Killingsworthovej a Jonnie Rohrerovej za ich pomoc pri styku s médiami.

Kenovi Zornesovi ďakujem, že ma každú nedeľu prišiel navštíviť s krabicou šišiek a pomohol mi tak pribrať tých stratených 15 kíl, čo som tak krvopotne nabral do svalov pod vedením Brenta Blackmo-

rea. Ďakujem aj Cappymu a Janie McGarrovcom, svojim obľúbeným demokratom.

Ďakujem tiež mamičkám tigriciam z Dallasu, ktoré sa nezastavili, kým som nebol bezpečne doma, Mary Ann Bristowovej, Cecilii Booneovej, Linde Gravelleovej, Victorii Bryhanovej, Maude Cejudovej, Bobbie Longovej, Vickey Thumlertovej, Mary Ellen Maloneovej, Ann Abernathyovej, Caroline Allenovej, Pat Whiteovej, Yolande Brooksovej, Liz Zornesovej, Jean Sudderthovej, Marcele Gerberovej, Lise Campovej, Sue Washingtonovej, Sandre Barrovej, Barbare Lynovej a Carolyn Kobeyovej.

Som nesmierne vďačný tisícom ľudí, ktorí na mňa v najhorších chvíľach mysleli a modlili sa. Vaša viera mi pomohla omnoho viac, než to sami tušíte.

Napokon nesmiem s vďakou zabudnúť na Howarda Olsona. Ďakujem mu za jeho lásku a dobrý príklad, ktorý dával všetkým ľuďom okolo seba. Howie dopomohol druhému a možno aj dôležitejšiemu zázraku, ktorý sa v mojom živote stal.

Prvá část

Prvá kapitola

Večer 10. mája 1996 zasiahla vrchol Mount Everestu smrtiaca snehová víchrica a uväznila mňa a desiatky ďalších horolezcov vysoko v pásme smrti najvyššej hory sveta.

Spočiatku sa búrka ohlasovala len hlbokým vzdialeným dunením, no veľmi rýchlo sa zmenila na ryčiacu hmlistú masu, ktorá so sebou prinášala ľadovec. O pár minút sa s lomozom prihnala k Everestu. Nedovideli sme si ďalej než na špičku nosa. V hrmote bieleho pekla sme jeden druhému mizli pred očami. Rýchlosť vetra tej noci dosahovala aj stoštyridsať kilometrov za hodinu. Teplota okolia klesla takmer na šesťdesiat stupňov Celzia pod nulou.

Na našu skupinu horolezcov búrka udrela, keď sme opatrne schádzali strmým úsekom nazývaným Trojuholník. Nachádza sa nad štvrtým a zároveň najvyššie položeným výškovým táborom v Južnom sedle Mount Everestu. To sedlo je vetrom ošľahaná skalná priehľbeň pokrytá

ľadom nachádzajúca sa zhruba deväťsto metrov pod 8 850-metrovým vrcholom.

Osemnásť hodín predtým sme sa rozhodnutí vybrali z Južného sedla dobyť vrchol. Hviezdnatá, pokojná obloha viedla naše ťažké kroky čoraz vyššie, až sme na svitaní nad strechou sveta uvideli dychvyrážajúci východ slnka.

Potom prišla katastrofa.

V skupine sme boli ôsmi klienti a traja sprievodcovia. Piaty z nás, vrátane mňa, sa na vrchol Everestu ani nedostali. Z tých šiestich, čo tam vystúpili, štyria zomreli počas búrky. Bol medzi nimi aj vedúci našej výpravy, tridsaťpäťročný horský vodca Rob Hall, príjemný a zábavný Novozélandčan, ktorému nepomohli ani vychýrené schopnosti a rozvaha. Než Rob zmrzol v diere v snehu na vrchole, na smrť vysielený poslal rádiom posledné zbohom svojej tehotnej manželke, Jan Arnoldovej, domov do Christchurchu. Ďalšou obeťou krutej búrky bola drobná štyridsaťsedemročná Japonka Yasuko Namba. Bol som posledný, kto cítil jej dych, keď sme sa k sebe tej hroznej noci tisli. Stratení vo víchrici sme mrzli v Južnom sedle, a to sme boli sotva päťsto metrov od tepla a bezpečia tábora.

Keďže v búrke zahynuli ešte štyria ďalší horolezci, zapísal sa 10. máj 1996 do histórie dobývania veľhory čiernymi písmenami. Nikdy za sedemdesiatpäť rokov, odkedy sa ho po prvý raz vydal pokoriť odvážny anglický učiteľ George Leigh Mallory, na Evereste nezahynulo naraz toľko ľudí.

Ten deň sa aspoň pre mňa začal slubne. Bol som unavený a od nesmiernej námahy som len odľukoval. Mal som vtedy štyridsaťdeväť rokov, a aj keď som bol len amatérsky horolezec, mal som v záratnej výške ešte relatívne dosť síl a jasnú myseľ. Absolvoval som dovtedy už osem výstupov na veľhory po celom svete a dosť som sa nadrel, kým

som sa dostal na Everest. Bol som odhodlaný za každú cenu čeliť tejto obrovskej výzve.

Samozrejme, vedel som, že sotva polovici expedícií sa podarí dostať niektorého zo svojich členov – či už vodcu, alebo klienta – na vrchol Everestu. Chcel som však rozšíriť rady ešte užšej skupiny horolezcov, tých, ktorým sa podarilo zdolať celú Korunu Zeme, teda najvyššie pohorie každého zo siedmich kontinentov. Keby sa mi bol podaril výstup na Mount Everest, z Koruny by som musel zdolať už iba jednu jedinú horu.

Tiež som vedel, že na Evereste dovtedy zahynulo asi 150 horolezcov, väčšinou v lavínach. Do útrobov svojich snehových polí a ľadovcov pohltila hora desiatky obetí. Smiešne snahy horolezcov akoby sa vôbec netýkali výšky jej majestátu. Pomaly sa zosúvajúce ľadovce Everestu nesú so sebou rozomleté pozostatky ľudí spolu so zvyškami všetkého, čo im stojí v ceste. Už desiatky rokov hora postupne navrstvuje tento biedny odpad na svojom úpätí.

Aj keď horolezci často umierajú nečakane a za tragických okolností, sotvakto z nich očakáva, že v obrovskej výške môže prísť o život. Aspoň ja som také niečo neočakával. Takisto som si veľmi nelámal hlavu, či je správne, že chlap v strednom veku, manžel a otec dvoch detí, môže takto hazardovať. Na horolezectve som miloval partiu, dobrodružstvo a aj nebezpečenstvo. Azda najviac ma však na lezení priťahovalo to, ako veľmi mi vedomie každej zdolanej hory zvyšovalo seba-vedomie.

K lezeniu po vysokých skalách som sa dostal znenazdajky. Do hôr som utekal pred depresiami, ktoré ma pravidelne sužovali, odkedy som bol po tridsiatke. Tie nahlodali moju už aj tak dosť nízku sebaúctu a stal sa zo mňa lútostivý uzlíček zúfalstva. Zhnusil sa mi vlastný život a nenávidel som sám seba – chvíľami som uvažoval až o samovražde.